

Sygn. akt: I C 570/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Augustowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Bożena Buraczewska
Protokolant:	Sekretarka Emilia Konaszenko

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 r. w Augustowie

na rozprawie

sprawy z powództwa U. J., A. G., B. J.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

I.

Zasądza od pozwanego A. (...) Towarzystwo (...)

i (...) S.A. w W. na rzecz powódek: U. J. kwotę 60.000zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017r. do dnia zapłaty, A. G. kwotę 53.000zł (pięćdziesiąt trzy tysiące złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017r. do dnia zapłaty, B. J. kwotę 59.600zł (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017r. do dnia zapłaty.

II.

Zasądza od pozwanego A. (...) Towarzystwo (...)

i (...) S.A. w W. na rzecz powódek: U. J. kwotę 10.217zł (dziesięć tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7217zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, A. G. kwotę 11.367zł (jedenaście tysięcy trzysta sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7217zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, B. J. kwotę 10.197zł (dziesięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7217zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 570/16

UZASADNIENIE

Powódki U. J., A. G., B. J. wystąpiły przeciwko L. S., C. de S. y (...) S.A., Oddział w Polsce o zapłatę następujących kwot:

- 60.000,00 zł na rzecz powódki U. J. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty,

- 53.000,00 zł na rzecz powódki A. G. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty,

- 58.000,00 zł na rzecz powódki B. J. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 1.600,00 zł tytułem odszkodowania jako zwrot kosztów leczenia psychoterapeutycznego związanego z traumą po śmierci matki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Nadto, domagały się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Ze stanowiska powódek wynikało, iż w dniu 26.03.2015 r. w A. na ul. (...), sprawca wypadku – D. T. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...), zbliżając się do przejścia dla pieszych nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa pieszej znajdującej się na przejściu dla pieszych, w następstwie czego piesza T. J. doznała złamania wyniosłości międzykłykciowej obu kolan, złamania podłgowego strzałki lewej i kłykcia bocznego prawej piszczeli, co spowodowało jej chorobę i zgon w dniu 28.06.2015 r. Sprawca wypadku w chwili zdarzenia posiadał ważną umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą z pozwanym. Wiadomość o nagłym i tragicznym w swoich skutkach wypadku matki była dla powódek szokiem. Pomimo upływu 1,5 roku od tragicznego zdarzenia, próba powrotu pamięcią do tamtych chwil stanowi dla nich ogromne przeżycie emocjonalne. Powódki nie mogą się pogodzić z zaistniałą sytuacją do dnia dzisiejszego. W życiu codziennym radość i pogodę ducha zastąpił smutek, przygnębienie, a także wzmożona płaczliwość, co niewątpliwie przekłada się na relacje międzyludzkie powódek. Jednocześnie bezprawny czyn sprawcy wypadku, który w konsekwencji spowodował śmierć matki powódek, doprowadził do naruszenia ich dóbr osobistych w postaci szczególnej więzi łączącej córki z matką, a także prawa do życia w pełnej rodzinie. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność za skutki wypadku i przyznał powódce A. G. kwotę 7.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, powódce B. J. kwotę 2.000,00 zł, natomiast powódce U. J. odmówił przyznania zadośćuczynienia uzasadniając, iż jego zdaniem na obecnym etapie brak jest podstaw prawnych dla zgłoszonego przez powódkę roszczenia.

Pozwany L. S. C. de S. y (...) S.A. w M., Oddział w Polsce w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenia powództwa w całości. Jednocześnie wskazał, iż w dniu 30.09.2016 r. dokonał zbycia swego portfela ubezpieczeń zawartych na terytorium Polski i tym samym na podstawie art. 194 § 1 kpc wniósł o wezwanie do udziału w sprawie nabywcę portfela, tj. (...) S.A. z siedzibą w W..

Postanowieniem z dnia 28.11.2016 r. Sąd Rejonowy w Augustowie na podstawie art. 194 § 1 kpc wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W..

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie każdego z powództw w całości i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany nie kwestionował co do zasady swojej odpowiedzialności. Ze stanowiska pozwanego wynikało, że wypłacone powódkom A. G. i B. J. kwoty 7.000,00 zł i 2.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia są kwotami odpowiednimi i stanowią adekwatną wielkość w stosunku do doznanej przez powódki krzywdy. Natomiast roszczenie powódki U. J. nie zostało uwzględnione, albowiem brak było możliwości dokonania ustaleń w przedmiocie charakteru i rodzaju więzi łączących tę powódkę ze zmarłą, z uwagi na jej przebywanie w Irlandii nie udało się przeprowadzić wywiadu środowiskowego. Ponadto, na rzecz każdej z powódek zostały zasądzone od sprawcy wypadku D. T. kwoty po 8.000,00 zł na podstawie art. 46 § 2 kk tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią T. J.. Natomiast odnosząc się do roszczenia B. J. o zwrot kosztów terapii psychologicznej, pozwany wskazał, iż jest one pozbawione podstawy normatywnej.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym jest, iż w dniu 26.03.2015 r. w A. na ul. (...) kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zbliżając się do przejścia dla pieszych, nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa pieszej znajdującej się na przejściu dla pieszych, w następstwie czego piesza T. J. doznała złamania wyniosłości międzykłykciowej obu kolan, złamania podłgowego strzałki lewej i kłykcia bocznego prawej piszczeli, co spowodowało naruszenie

czynności układu ruchu na czas przekraczający 7 dni. Wyrokiem z dnia 23.03.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 266/15 Sąd Rejonowy w Augustowie uznał oskarżonego D. T. winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 kk skutkującego chorobą i zgonem w dniu 28.06.2015r. T. J. i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej na okres próby 4 lat oraz orzekł wobec oskarżonego obowiązek uiszczenia zadośćuczynienia w części po 8.000,00 zł na rzecz oskarżycielek posiłkowych, tj. B. J., U. J. i A. G. (dowód: wyrok z dnia 23.03.2016 r. wraz z uzasadnieniem k. 381-383).

Wyrokiem z dnia 28.07.2016 r. w sprawie o sygn. akt II Ka 161/16 Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił przedmiotowy wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że orzeczoną karę pozbawienia wolności podwyższył do 2 lat pozbawienia wolności warunkowo zawieszając na okres próby 5 lat oraz środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym podwyższył do 6 lat. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (dowód: wyrok z dnia 28.07.2016 r. k. 384).

Bezspornym jest również, iż na etapie postępowania likwidacyjnego L. S., C. de S. y (...) S.A. w M., Oddział w Polsce uznał roszczenie powódek A. G. oraz B. J. i wypłacił na ich rzecz kwoty 7.000,00 zł i 2.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, natomiast nie uznał roszczenia powódki U. J., albowiem brak było możliwości dokonania ustaleń w przedmiocie charakteru i rodzaju więzi łączących powódkę ze zmarłą, ponieważ z uwagi na jej przebywanie w Irlandii nie udało się przeprowadzić wywiadu środowiskowego (dowód: akta szkody k. 129-207).

Na okoliczność pozwu, Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków J. D. (1) (dowód: zeznania k. 254), J. D. (2) (dowód: zeznania k. 254), D. J. (dowód: zeznania k. 254-254 odwr.), J. S. (dowód: zeznania k. 254 odwr.).

Z zeznań w/w świadków wynikało, iż powódki bardzo przeżyły śmierć matki i nie pogodziły się z jej śmiercią. Razem spędzały wolne chwile, uroczystości i święta. Wszystkie powódki mogły liczyć na wsparcie matki. Pomimo, iż powódka U. J. mieszka w Irlandii, utrzymywała z matką stały kontakt telefoniczny oraz widywały się gdy powódka przyjeżdżała do Polski, gdyż zatrzymywała się u matki. Świadek D. J. zeznała, że na wieść o śmierci matki od razu chciała wracać do Polski. Czuła się źle psychicznie, ciągle prosiła o przesyłanie jej leków uspokajających. Obecnie jest wyciszona i smutna, ma problemy ze snem. Po pogrzebie cały czas płakała. Obecnie również płacze, gdy wspomni matkę. W czasie pobytu w Polsce, powódka odwiedza grób matki. Natomiast, powódka B. J. po śmierci matki stała się smutna, wyciszona, w trakcie ceremonii pogrzebowej zażywała leki uspokajające. Obecnie podczas spotkań wspomina matkę i odwiedza jej grób na cmentarzu. (zeznania świadka J. D. (2)).

Z opinii sądowych psychiatryczno-psychologicznych (k. 279-288, 305-313), sporządzonych przez biegłe sądowe z zakresu psychologii i psychiatrii H. O. i A. B. wynika, iż matka była dla powódek autorytetem i wsparciem, łączyła je silna więź emocjonalna, wspólne plany na przyszłość, spędzały ze sobą dużo czasu. U powódek B. J., A. G., U. J. w związku z tragiczną śmiercią matki wystąpiła fizjologiczna reakcja żałoby. W trakcie badania powódka B. J. była w nieznacznie obniżonym nastroju, chwilami wspominając tragiczne wydarzenia i matkę wzruszała się. Zachowywała się spokojnie, sytuacyjnie, była przystępna, chętnie nawiązywała kontakt słowny. Na pytania odpowiadała zbornie i logicznie, bez objawów psychotycznych, bez zaburzeń funkcji poznawczych, bez lęku i niepokoju, myśli samobójczych. Powódka po śmierci matki podjęła decyzję o terapii psychologicznej. Natomiast powódka A. G. otrzymała wsparcie w rodzinie i to pozwoliło jej przejść przez trudną sytuację. Do dziś odczuwa brak matki, często o niej myśli, żałuje, że mama nie może uczestniczyć w życiu wnuczka. Obecnie czuje się dobrze. W czasie badania nie zgłaszała skarg natury psychicznej, podawała jedynie, że bywa, iż przebudza się w nocy. Odnośnie powódki U. J. biegłe wskazały, iż w trakcie badania powódka podawała, że czuje się coraz lepiej. Zauważyła jedynie, że ma problemy z koncentracją uwagi, ale jest w stanie pracować i kontynuować studia, niepokoi ją to, że nie ma już rodzinnego domu. Śmierć matki zachwiała jej poczucie bezpieczeństwa, zburzyła spokój, szczęście, spowodowała poczucie osamotnienia, rozpacz, uczucie pustki, straty, krzywdy, poczucie winy – które są charakterystyczne dla reakcji żałoby. U powódek żałoba przebiegała w sposób niepowikłany i jak sama twierdzi wraca już do równowagi psychicznej.

W ocenie Sądu opinie biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii H. O. i A. B., które nie były również kwestionowane przez strony, w sposób wyczerpujący wyjaśniają wątpliwości jak tragiczna śmierć matki wpłynęła na stan psychiczny powódek, stąd też Sąd obdarzył je walorem wiarygodności i podzielił wnioski w nich zawarte. Powyższe opinie są spójne i zupełne, sporządzone zostały przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie i dlatego Sąd w całości je podzielił.

Na zasadzie art. 299 kpc § 1 kpc w zw. z art. 302 § 1 kpc Sąd dopuścił dowód z przesłuchania powódek na okoliczność więzi łączącej je ze zmarłą matką i oceny zdarzenia pod kątem zerwania tej więzi oraz krzywdy bólu i cierpienia jakiego doznały powódki po śmierci matki.

Z zeznań powódki U. J. wynikało, iż od 9 lat mieszka w Irlandii, lecz utrzymywała z matką regularny kontakt telefoniczny, a jak przylatywała do Polski to zawsze mieszkała u matki. O śmierci matki dowiedziała się będąc za granicą, przeżyła wtedy szok. Obecnie ciężko jej jest o tym rozmawiać. Czuje lęk i klaustrofobię. Matka wspierała powódkę psychicznie. Powódka utrzymywała z matką stały kontakt telefoniczny, traktowała ją jako przyjaciela i powiernika. Wspomnienia o śmierci matki, powracają do powódki w życiu codziennym. Powódka myśli o matce przez cały czas, nie tylko w czasie rocznic czy dat urodzin. Nie jest w stanie o tym zapomnieć. W czasie pobytu w Polsce odwiedza grób matki. Nie może pogodzić się ze śmiercią matki, brakuje jej rozmów z mamą. Śmierć matki spotęgowała poczucie krzywdy, gdyż ojciec powódki również zginął w wypadku (zeznania k. 389 odwr.).

Powódka A. G. zeznała, iż zmarła matka pomagała jej w pomocy nad dzieckiem oraz domem. Powódka zajęła się matką po wypadku, wzięła ją do siebie. Następnie matkę zabrano pogotowie, ponieważ źle się poczuła. Powódka na wieść, że matka zmarła, była załamana. Córki zmarłej razem zorganizowały ceremonię pogrzebową. Powódka odwiedzała grób matki co tydzień, obecnie stara się co miesiąc. Powódce brakuje matki, ma żal, że matka nie widzi jak wnuk dorasta. Nie może pogodzić się ze śmiercią matki, czuje się pokrzywdzona, bo oboje rodzice zginęli w wypadku. Poczucie krzywdy potęguje się w czasie świąt, ponieważ matka bardzo angażowała się w święta, przygotowywała je. Powódka traktowała matkę jak przyjaciółkę, zwierzała się jej z każdego problemu. Matka wspierała również powódkę finansowo, kupowała ubranka i pościel synkowi oraz drobne rzeczy do mieszkania (zeznania k.389odwr.- 390).

Z zeznań powódki B. J. wynikało, iż pomimo zamieszkania w W., utrzymywała stały kontakt telefoniczny z matką. W czasie urlopu mieszkała wraz z matką. Zwierzała się matce z problemów w pracy, odwiedzały razem rodzinę. Po śmierci matki było jej smutno, czuła złość, miała poczucie winy, bo starała się jej pomóc ale nie zdołała. Powódka opiekowała się matką w chorobie jak tylko umiała, starała się ją wpierać, ale te wysiłki nie przyniosły wyników. Wszystkie urlopy i święta spędzała u mamy. Powódka finansowała pomoc medyczną i opiekę matki. Powódka traktowała matkę jak przyjaciółkę, wspierały się i doradzały sobie nawzajem. Obecnie codziennie myśli o matce. Powódka czuje wielką niesprawiedliwość, że tak się stało. Wypadek spotęgował poczucie krzywdy. W pewnym stopniu powódka pogodziła się ze śmiercią matki, ponieważ korzystała z pomocy psychoterapeuty. Obecnie brakuje powódce matki, poczucia rodzinnego ciepła, odczuwa uczucie pustki (zeznania k. 390-390 odwr.).

Sąd uznał zeznania w/w świadków oraz powódek za wiarygodne i prawdziwe, korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie.

W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, oprócz subiektywnych okoliczności leżących po stronie powódki należy brać pod uwagę także obiektywną przesłankę, która decyduje o wysokości przyznanego zadośćuczynienia. Powinna być to bowiem kwota ekwiwalentna w odniesieniu do pewnej przeciętnej kwoty takiego odszkodowania, uwzględniającego poziom życia społeczeństwa w chwili orzekania, relacje cenowe oraz istotność zasądzonej kwoty. Wysokość zadośćuczynienia, aby spełniła funkcję kompensacyjną, musi być obiektywnie znacząca, a więc w powszechnym wyobrażeniu i oczekiwaniu stanowić istotną kwotę pieniężną, jeśli zestawia się ją z nawet wysokimi wynagrodzeniami. Ma ona jednorazowy charakter, jeżeli zatem uznaje się słuszność jej dochodzenia ze względu na rodzaj i skalę cierpień, składających się na krzywdę, to musi taką obiektywnie istotną wartość przedstawiać (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 marca 2017 r. VI ACa 1939/15).

W myśl art. 322 kpc, jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Powyższy przepis umożliwia sądowi (tzw. ius moderandi) tj. uwzględnienie żądania pozwu, chociaż żądana przez powoda kwota nie jest możliwa do ścisłego udowodnienia.

Art. 446 § 4 kc stanowi, iż Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż przy kwocie zadośćuczynienia z art. 446 § 4 KC istotnie ocenia się i szacuje kwestie, które de facto są niewymierne i oszacować w pieniądzu się nie dadzą; z istoty rzeczy zadośćuczynienie może być więc jedynie sposobem załagodzenia krzywdy, jaka pozostaje po śmierci osoby najbliższej. Wprawdzie ustawodawca wprowadzając możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz najbliższych członków rodziny zmarłego nie wskazał kryteriów, które miałyby decydować o jego „odpowiedniości”, co oznacza, że określenie wysokości konkretnego świadczenia z tego tytułu należy do sądu, który powinien w tym zakresie uwzględnić wszystkie okoliczności danej sprawy, to celem naprawy tej krzywdy musi być jednakże kwota z jednej strony wymierna i odczuwalna, z drugiej zaś nie nadmierna (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2017 r. VI ACa 1765/15).

Uwzględniając wszystkie powyższe okoliczności, roszczenia powódek z tytułu zadośćuczynienia Sąd uznał za zasadne. Wskazać należy, iż relacje powódek ze zmarłą matką należy oceniać jako dobre i zażyłe. Łączyły je z matką silne więzi emocjonalne. Powódki odwiedzały matkę, były z nią w stałym kontakcie telefonicznym, wspólnie spędzały wszystkie uroczystości rodzinne i święta. Bez wątplenia były dla siebie wzajemnym oparciem i mogły na siebie liczyć „w każdej sytuacji. Z opinii sądowej psychiatryczno-psychologicznej, dopuszczonej przez Sąd, jednoznacznie wynika, iż u powódek nastąpiła fizjologiczna reakcja żałoby. Powódki mają poczucie krzywdy, śmierć matki pogłężyła je w żałobie, zburzyła spokój, poczucie bezpieczeństwa.

Wskazać należy, iż w odpowiedzi na pozew strona pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości, podnosząc, iż na rzecz powódki A. G. została wypłacona kwota 7.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, a powódce B. J. kwota 2.000,00 zł, natomiast od sprawcy wypadku kwoty po 8.000,00 zł na rzecz każdej z powódek, które zdaniem pozwanego są kwotami odpowiednimi do krzywdy, bólu i cierpienia, jakich doznały powódki w wyniku śmierci matki, jednakże zdaniem Sądu są to kwoty nieadekwatne. Z ekspertyzy przedmiotowego wypadku przeprowadzonej w toku postępowania karnego, która jest również załączona do akt przedmiotowej sprawy (k. 357-380) jednoznacznie wynika, iż zmarła T. J. w żaden sposób nie przyczyniła się do zaistniałego wypadku, za który sprawca został skazany prawomocnym wyrokiem karnym. Zgodnie zaś z treścią art.11 kpc ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Mając wszystkie powyższe okoliczności na uwadze, Sąd uznał, że brak jest podstaw, aby żądane przez powódki kwoty obniżyć. Wprawdzie tylko powódka B. J. podjęła leczenie psychoterapeutyczne, co zostało potwierdzone fakturami załączonymi do akt sprawy (k. 76-79), zatem na podstawie art. 361 § 1 kc, koszty te w sposób oczywisty pozostają w związku przyczynowo-skutkowym z zaistniałym wypadkiem, a strona pozwana nie zgłosiła dowodów, które przeczyłyby powstaniu odpowiedzialności odszkodowawczej. Zatem, Sąd zasądził na rzecz powódki B. J. pełną kwotę, na którą składają się kwota zadośćuczynienia i odszkodowania.

Należne powódkom kwoty, Sąd zasądził z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 08.11.2017 r. Zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 30.10.2003r. w sprawie IV CK 130/02 w razie ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, uzasadnione jest przyznanie odsetek dopiero od chwili wyrokowania.

O kosztach procesu Sąd orzekł w myśl art. 98 kpc i art. 108 kpc w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), uwzględniając fakt, iż strona powodowa wygrała proces w całości.

Sygn. aktI.Ca 1/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Cezary Olszewski (spr.)

Sędziowie: SSO Aneta Ineza Sztukowska

SSO Joanna Walczuk

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa U. J. , A. G. i B. J.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) S.A. w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie

z dnia 8 listopada 2017r., sygn. akt I C 570/16

1) oddała apelację;

2) zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz każdej z powódek tj. U. J., A. G. i B. J. kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów zastępstw procesowego przed Sądem II – giej instancji.

SSO Cezary Olszewski SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Joanna Walczuk

Sygn. akt: I. Ca. 1/18

UZASADNIENIE

Powódki U. J., A. G., B. J. wystąpiły przeciwko L. S., C. de S. y (...) S.A. Oddział w Polsce o zapłatę następujących kwot:

1) 60.000,00 zł na rzecz powódki U. J. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty,

2) 53.000,00 zł na rzecz powódki A. G. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty,

3) 58.000,00 zł na rzecz powódki B. J. tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki T. J. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.07.2017 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 1.600,00 zł tytułem odszkodowania jako zwrot kosztów leczenia psychoterapeutycznego związanego z traumą po śmierci matki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Nadto powódki domagały się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Pozwany L. S. C. de S. y (...) S.A. w M. Oddział w Polsce w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości. Jednocześnie wskazał, iż w dniu 30.09.2016 r. dokonał zbycia swego portfela ubezpieczeń zawartych na terytorium Polski i tym samym na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wniósł o wezwanie do udziału w sprawie nabywcę portfela, tj. (...) S.A. z siedzibą w W..

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w Augustowie na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W..

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie każdego z powództw w całości i zasądzenie od powódek na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie o sygn. akt: I. C. 570/16 Sąd Rejonowy w Augustowie zasądził od pozwanego na rzecz powódek: U. J. kwotę 60.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 10.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; A. G. kwotę 53.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 11.367 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, B. J. kwotę 59.600 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 10.197 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 26.03.2015 r. w A. na ul. (...) kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zbliżając się do przejścia dla pieszych, nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa pieszej znajdującej się na przejściu dla pieszych, w następstwie czego piesza T. J. doznała złamania wyniosłości międzykłykciowej obu kolan, złamania podgłowego strzałki lewej i kłykcia bocznego prawej piszczeli, co spowodowało naruszenie czynności układu ruchu na czas przekraczający 7 dni. Wyrokiem z dnia 23.03.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 266/15 Sąd Rejonowy w Augustowie uznał oskarżonego D. T. winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 kk skutkującego chorobą i zgonem w dniu 28.06.2015 r. T. J. i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej na okres próby 4 lat oraz orzekł wobec oskarżonego obowiązek uiszczenia zadośćuczynienia w części po 8.000,00 zł na rzecz oskarżycielek posiłkowych, tj. B. J., U. J. i A. G.. Wyrokiem z dnia 28.07.2016 r. w sprawie o sygn. akt II Ka 161/16 Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił powyższy wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że orzeczoną karę pozbawienia wolności podwyższył do 2 lat pozbawienia wolności warunkowo zawieszając na okres próby 5 lat oraz środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym podwyższył do 6 lat. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na etapie postępowania likwidacyjnego L. S., C. de S. y (...) S.A. w M. Oddział w Polsce uznał roszczenie powódek A. G. oraz B. J. i w związku z tym wypłacił na ich rzecz kwoty 7.000,00 zł i 2.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, natomiast nie uznał roszczenia powódki U. J., albowiem brak było możliwości dokonania ustaleń w przedmiocie charakteru i rodzaju więzi łączących powódkę ze zmarłą, w związku z jej pobytem w Irlandii nie udało się przeprowadzić wywiadu środowiskowego.

Powódki bardzo przeżyły śmierć matki i nie pogodziły się z jej śmiercią. Razem spędzały wolne chwile, uroczystości i święta. Wszystkie powódki mogły liczyć na wsparcie matki. Pomimo, iż powódka U. J. mieszka w Irlandii, utrzymywała z matką stały kontakt telefoniczny oraz widywały się gdy powódka przyjeżdżała do Polski, gdyż zatrzymywała się u matki. Na wieść o śmierci matki U. J. od razu chciała wracać do Polski. Czuli się źle psychicznie, ciągle prosiła o przesyłanie jej leków uspokajających. Obecnie jest wyciszona i smutna, ma problemy ze snem. Po pogrzebie cały czas płakała. Obecnie również płacze, gdy wspomni matkę. W czasie pobytu w Polsce, powódka odwiedza grób matki. Natomiast, powódka B. J. po śmierci matki stała się smutna, wyciszona, w trakcie ceremonii pogrzebowej zażywała leki uspokajające. Obecnie podczas spotkań wspomina matkę i odwiedza jej grób na cmentarzu.

T. J. była dla powódek autorytetem i wsparciem, łączyła je silna więź emocjonalna, wspólne plany na przyszłość, spędzały ze sobą dużo czasu. U powódek B. J., A. G., U. J. w związku z tragiczną śmiercią matki wystąpiła fizjologiczna reakcja żałoby. Powódka B. J. po śmierci matki podjęła decyzję o terapii psychologicznej. Natomiast powódka A. G. otrzymała wsparcie w rodzinie i to pozwoliło jej przejść przez trudną sytuację. Do dziś odczuwa brak matki, często o niej myśli, żałuje, że mama nie może uczestniczyć w życiu wnuczka. Obecnie czuje się dobrze. Z kolei U. J. ma problemy z koncentracją uwagi, ale jest w stanie pracować i kontynuować studia, niepokoi ją to, że nie ma już rodzinnego domu. Śmierć matki zachwiała jej poczucie bezpieczeństwa, zburzyła spokój, szczęście, spowodowała poczucie osamotnienia, rozpacz, uczucie pustki, straty, krzywdy, poczucie winy – które są charakterystyczne dla reakcji żałoby. U powódek żałoba przebiegała w sposób niepowikłany i wraca już do równowagi psychicznej.

U. J. od 9 lat mieszka w Irlandii, lecz utrzymywała z matką regularny kontakt telefoniczny, a jak przylatywała do Polski to zawsze mieszkała u matki. O śmierci matki dowiedziała się będąc za granicą, przeżyła wtedy szok. Obecnie czuje lęk i klaustrofobię. Matka wspierała powódkę psychicznie. Powódka utrzymywała z matką stały kontakt telefoniczny, traktowała ją jako przyjaciela i powiernika. Wspomnienia o śmierci matki, powracają do powódki w życiu codziennym. Powódka myśli o matce przez cały czas, nie tylko w czasie rocznic czy dat urodzin. Nie jest w stanie o tym zapomnieć. W czasie pobytu w Polsce odwiedza grób matki.

Nie może pogodzić się ze śmiercią matki, brakuje jej rozmów z mamą. Śmierć matki spotęgowała poczucie krzywdy, gdyż ojciec powódki również zginął w wypadku.

Natomiast zmarła matka pomagała A. G. w pomocy nad dzieckiem oraz domem. Powódka zajęła się matką po wypadku, wzięła ją do siebie. Następnie matkę zabrało pogotowie, ponieważ źle się poczuła. Powódka na wieść, że matka zmarła, była załamana. Córki zmarłej razem zorganizowały ceremonię pogrzebową. Powódka odwiedzała grób matki co tydzień, obecnie stara się co miesiąc. Powódce brakuje matki, ma żal, że matka nie widzi jak wnuk dorasta. Nie może pogodzić się ze śmiercią matki, czuje się pokrzywdzona, bo oboje rodzice zginęli w wypadku. Poczucie krzywdy potęguje się w czasie świąt, ponieważ matka bardzo angażowała się w święta, przygotowywała je. Powódka traktowała matkę jak przyjaciółkę, zwierzała się jej z każdego problemu. Matka wspierała również powódkę finansowo, kupowała ubranka i pościel synkowi oraz drobne rzeczy do mieszkania.

Z kolei B. J. pomimo, że zamieszkiwała w W., utrzymywała stały kontakt telefoniczny z matką. W czasie urlopu mieszkała wraz z matką. Zwierzała się matce z problemów w pracy, odwiedzały razem rodzinę. Po śmierci matki było jej smutno, czuła złość, miała poczucie winy, bo starała się jej pomóc, ale nie zdołała. Powódka opiekowała się matką w chorobie jak tylko umiała, starała się ją wpierać, ale te wysiłki nie przyniosły wyników. Wszystkie urlopy i święta spędzała u mamy. Powódka finansowała pomoc medyczną i opiekę matki. Powódka traktowała matkę jak przyjaciółkę, wspierały się i doradzały sobie nawzajem. Obecnie codziennie myśli o matce. Powódka czuje wielką niesprawiedliwość, że tak się stało. Wypadek spotęgował poczucie krzywdy. W pewnym stopniu powódka pogodziła się ze śmiercią matki, ponieważ korzystała z pomocy psychoterapeuty. Obecnie brakuje powódce matki, poczucia rodzinnego ciepła, odczuwa uczucie pustki.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy mając na względzie art. 446 § 4 k.c. wskazał, że roszczenia powódek z tytułu zadośćuczynienia są zasadne. Sąd Rejonowy wskazał, że relacje powódek ze zmarłą matką należy oceniać jako dobre i zażyte. Łączyły je z matką silne więzi emocjonalne. Powódki odwiedzały matkę, były z nią w stałym kontakcie telefonicznym, wspólnie spędzały wszystkie uroczystości rodzinne i święta. Były dla siebie wzajemnym oparciem i mogły na siebie liczyć w każdej sytuacji. U powódek nastąpiła fizjologiczna reakcja żałoby. Powódki mają poczucie krzywdy, śmierć matki pogrążyła je w żałobie, zburzyła spokój, poczucie bezpieczeństwa. Uwzględniając zatem wypłacone na rzecz powódek: A. G. i B. J. kwoty 7.000 zł i 2.000 zł w postępowaniu likwidacyjnym oraz zasądzone od sprawcy wypadku kwoty po 8.000,00 zł na rzecz każdej z powódek, Sąd Rejonowy uznał, że brak jest podstaw, aby żądane przez powódki kwoty obniżyć. Wprawdzie tylko powódka B. J. podjęła leczenie psychoterapeutyczne, jednak koszty te w sposób oczywisty pozostają w związku przyczynowo-skutkowym z zaistniałym wypadkiem, a strona pozwana nie zgłosiła dowodów, które przeczyłyby powstaniu odpowiedzialności odszkodowawczej. Zatem, Sąd ten zasądził na rzecz powódki B. J. pełną kwotę, na którą składają się kwota zadośćuczynienia i odszkodowania.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w myśl art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżył powyższy wyrok w części, a mianowicie: co do kwot po 15.000 zł z odsetkami zasądzonej na rzecz U. J. i A. G. i co do kwoty 16.600 zł z odsetkami zasądzonej na rzecz B. J.. Orzeczeniu temu zarzucił obrazę art. 446 § 4 k.c. poprzez ustalenie zadośćuczynienia należnego powódkom w wysokości rażąco zawyżonej i nieodpowiedniej wobec rozmiaru ich krzywdy i kryteriów wysokości tego świadczenia oraz obrazę art. 361 k.c., art. 444 § 1 k.c. i art. 446 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że roszczenie powódki B. J. o zwrot kosztów terapii psychologicznej po wypadku znajdowało podstawę prawną. Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o oddalenie powództwa U. J. i A. G. co do kwot po 15.000 zł z odsetkami i oddalenie powództwa B. J. co do kwoty 16.600 zł z odsetkami, rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację, powódki wniosły o jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz każdej z nich kosztów postępowania sądowego w postępowaniu apelacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść skutku.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie prawidłowo i w oparciu o zaferowany materiał dowodowy nie były kwestionowane, stąd Sąd drugiej instancji przyjął je za własne, bez konieczności ponownego ich przywoływania.

Oceniając wysokość kwot zadośćuczynienia, zasądzonych przez Sąd pierwszej instancji na rzecz powódek, należy zaznaczyć, że przepisy kodeksu cywilnego nie wskazują kryteriów, jakie należałoby uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. W przepisie art. 446 § 4 k.c. jest mowa jedynie o „odpowiedniej sumie tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”, natomiast kryteria, jakimi należy się kierować przy określaniu wysokości zadośćuczynienia zostały wypracowane przez orzecznictwo.

Niewątpliwie ugruntowany jest pogląd opowiadający się za kompensacyjnym charakterem zadośćuczynienia pieniężnego tj. uznający je za sposób naprawienia szkody niemajątkowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 roku I CK 131/03, OSNC 2005/2/40). Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu naruszenia i trwałości skutków naruszenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 20 kwietnia 2006 roku, IV CSK 99/05, Lex nr 198509; z 1 kwietnia 2004 roku, II CK 131/03, Lex nr 327923; z 19 sierpnia 1980 roku, IV CR 283/80, OSN 1981, nr 5, poz. 81; z 9 stycznia 1978 roku, IV CR 510/77, OSN 1978, nr 11, poz. 210). Zasadniczą przesłanką przy określaniu wysokości zadośćuczynienia jest stopień natężenia wspomnianych elementów składających się na pojęcie krzywdy. Sąd musi przy tym uwzględnić wszystkie okoliczności danego zdarzenia. W poglądach doktryny wskazuje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowiła „ekwiwalent wycierpianego bólu” jak też, że kwota zadośćuczynienia powinna być pochodną wielkości doznanego krzywdy. W przypadku ustalania wysokości zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej zwraca się uwagę na konieczność uwzględniania dynamicznego charakteru krzywdy spowodowanej śmiercią takiej osoby, stopnia cierpień psychicznych, ich intensywności oraz długotrwałości.

W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (zob. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 roku III CSK 279/10, Legalis nr 442095).

Słusznie zauważył Sąd I instancji, że krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Oceniając wystąpienie i zakres szkody niemajątkowej należy korzystać z kryteriów zobiektywizowanych, ale jednak przystających do konkretnego poszkodowanego. Wskazać też należy, iż ustalenie jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest „odpowiednia”, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Taka właśnie ocena została dokonana przez sąd meriti w niniejszej sprawie.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd I instancji wszystkie powyżej wskazane okoliczności wziął pod uwagę, biorąc pod uwagę subiektywne odczucia powódek i odnosząc je do zobiektywizowanych przesłanek warunkujących wysokość przyznania zadośćuczynienia, wypracowanych przez orzecznictwo. Sąd I instancji uwzględnił przede wszystkim, szczególną więź powódek z matką oraz okoliczności jej śmierci. Uwzględnione zostały także relacje rodzinne. W tym kontekście Sąd Rejonowy miał na względzie, że przed śmiercią T. J. miała stały kontakt z córkami, była przez nie traktowana jako przyjaciel i powiernik. Tragiczna jej śmierć wpłynęła na stan psychiczny powódek, każda z nich odczuwa smutek i tęsknotę za matką, ich poczucie bezpieczeństwa zostało zachwiane. Przedwczesna i niespodziewana śmierć matki, która była dla powódek bardzo ważną i cementującą rodzinę osobą, zburzyła ich nadzieje i plany. Wywołała reakcje o charakterze zespołów napięcia i niepokoju, przygnębienia i niestabilności emocjonalnej charakterystyczne dla reakcji żałoby. Zdarzenie to zburzyło spokój i szczęście, spowodowało poczucie osamotnienia, rozpacz, uczucie pustki, straty, krzywdy, poczucie winy.

Zdaniem Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd meriti uwzględnił wszystkie okoliczności istotnie rzutujące na jego wysokość, respektując przy tym ustaloną w judykaturze zasadę, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu

materialnego pokrzywdzonego. W ślad za judykatai z dnia 12 września 2002 roku IV CKN 1266/00 oraz z dnia 3 czerwca 2011 roku III CSK 279/10, oraz z dnia 10 maja 2012 roku IV CSK 416/11) powtórzyć należy, że rozmiar zadośćuczynienia może być jedynie odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka „przeciętnej stopy życiowej” społeczeństwa ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar.

W ocenie Sądu Okręgowy zadośćuczynienie przyznane powódkom przez Sąd I instancji zostało ustalone w kwotach odpowiednich, stąd ten nie była możliwa zmiana tego wyroku w sposób postulowany przez skarżącego.

Podkreślenia nadto wymaga, że zgodnie z zapatrywaniem utrwalonym w orzecznictwie, korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądanego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (zob. m. in. wyroki SN: z dnia 18 listopada 2004 roku, I CK 219/04, Legalis nr 208587, z dnia 7 stycznia 2000 roku, II CKN 651/98, Legalis nr 354559, z dnia 9 lipca 1970 roku, III PRN 39/70, OSNCP 1971/3/53, Legalis nr 14698). W sprawie niniejszej nie było podstawy do dokonania takiej korekty, gdyż określone przez Sąd Rejonowy sumy zadośćuczynienia, przy uwzględnieniu wypłaconych przez pozwanego ubezpieczyciela kwoty, nie mogły być uznane za rażąco zaniżone. Zarzut naruszenia art. 446 § 4 k.c. okazał się zatem nieuzasadniony.

Chybione okazały się również zarzuty naruszenia art. 361 k.c., art. 444 § 1 k.c. oraz art. 446 k.c. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sąd Rejonowego, iż roszczenie powódki B. J. o zwrot kosztów leczenia psychoterapeutycznego było zasadne.

Podkreślić trzeba, że naprawieniu podlega nie tylko szkoda bezpośrednia, ale także pozostająca w normalnym związku przyczynowym z oddziaływaniem czynnika szkodzącego szkoda pośrednia. Jeśli w wyniku śmierci osoby fizycznej inny podmiot poniósł szkodę, która nie jest objęta zakresem kompensacji z art. 446 k.c. [szkodę inną niż: koszty leczenia i pogrzebu zmarłego (§ 1), utrata środków utrzymania (§ 2) lub znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (§ 3)], nie jest wykluczona kompensacja takich uszczerbków na zasadach ogólnych odpowiedzialności deliktowej (art. 415 k.c.). Nieuprawnione jest wnioskowanie a contrario z tego przepisu, jakoby jego wprowadzenie do Kodeksu wykluczało kompensację innych szkód spowodowanych śmiercią osoby fizycznej, niż wskazanych w art. 446 k.c. Wykładnia taka oznaczałaby, że celem art. 446 k.c. jest zawężenie katalogu osób i uszczerbków kompensowanych w przypadku śmierci osoby fizycznej w stosunku do zasad ogólnych. Przepis ten stanowić ma ułatwienie w dochodzeniu odszkodowania dla osób bliskich bezpośrednio poszkodowanemu, a nie pogarszać ich sytuację prawną w stosunku do zasad ogólnych (vide: (red.) K. Osajda, Komentarz do artykułu 446 Kodeksu cywilnego, teza 63, wydanie 17, rok 2017, op. Legalis).

W sprawie było niesporne, że pozwany ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 26 marca 2016 r., w wyniku którego śmierć poniosła T. J.. Zdarzenie to wiązało z czynem niedozwolonym. Tymczasem powodem, dla którego B. J. korzystała z pomocy psychologicznej była śmierć jej matki (vide: zaświadczenie – k. 75) i w związku z tym poniosła koszty leczenia psychoterapeutycznego w łącznej kwocie 1.600 zł (k. 76-79). W ocenie Sądu Okręgowego koszty te pozostają w związku przyczynowo-skutkowym z zaistniałym wypadkiem. Spełnione zatem zostały przesłanki z art. 415 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Biorąc pod uwagę wynik kontroli instancyjnej, o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i zasądził od pozwanego na rzecz każdej z powódek kwot po 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego obliczonego na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

SSO Cezary Olszewski SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Joanna Walczuk